

Årsrapport 2018

Helgeland Museum avdeling Rana

Innhold

Innledning.....	3
A. Formidling	4
Åpningstider i 2018	4
Utstillinger, faglig formidling i egen avdeling, o.l.....	4
Publikumstiltak, arrangement, o.l.....	5
Faglig formidling utenfor egen avdeling og publisering	7
Foredrag	7
Populærvitenskapelige artikler:.....	8
Bruk av anlegg utenom åpningstider/ ikke i museets regi	8
Utleie av lokaler, bruk under festivaler, o.l.	8
Markedsføringstiltak	8
B. Forvaltning – samlinger.....	9
Flytting av samlingene.....	9
Forebyggende konservering	9
Katalogiserings- og registreringsarbeid.....	9
Formidlingsforberedende samlingsarbeid	9
Gjenstandssamlingen	10
Tilvekst	10
Status samlinger	10
C. Forvaltning – bygninger og anlegg.....	10
D. Forskning/ kunnskapsarbeid	11
E. Fornying.....	11
F. Forvaltning - administrativt	13
Museumsbutikken	13
Medarbeidere og samarbeidspartnere	13
HMS, rullering/ revidering av planer.....	13
G. Avsluttende kommentar	14

[Husk: Når du er ferdig med å skrive, klikk på Innhold, så oppdater (dukker opp rett over ordet Innhold), oppdater hele tabellen, så får du automatisk en oppdatert innholdsfortegnelse.]

Innledning

Museet flytter

Gjennom 2018 har Rana museum flyttet til nye lokaler i Fjordsenteret, Midtre gate 1. I forbindelse med utflyttingen ble Museumsgården stengt for ordinært besøk ved utgangen av februar 2018. Museumsgården ble solgt og ble overlevert til nye eiere 7. juni 2018. Gjennom året har avdelingen ivaretatt ordinær drift på museumsanleggene på Stenneset og Bredek, hvor vi i 2018 hadde 8.400 besøkende.

Bakgrunn for flyttingen er at Helgeland Museum i 2017 inngikk avtale med selskapet AS Museumsgården AS om leie av 3.300 m² nye driftsarealer i Fjordsenterets første etasje. Med dette samler museet sin virksomhet i nye lokaler som er godt tilpasset formålet.

Norconsult AS ble har vært engasjert til å prosjektere ombygginger av Fjordsenteret. Prosjekteringen har skjedd med utgangspunkt i et romprogram og funksjonskrav fra museets stab. Byggearbeidene ble igangsatt høsten 2018. De videreføres i 2019, med planlagt overlevering av lokalene den 7. mai 2019. Personalet har i byggeperioden vært engasjert i utformingen av de nye lokalene, og har fortløpende spilt inn krav og forslag til tilpasning av de foreslåtte løsningene gjennom deltakelse i byggemøter og løpende dialog med byggherren. Totalkostnaden på utbyggingsprosjektet i Fjordsenteret er ca. 20 millioner kroner, som er finansiert av Museumsgården AS.

Dette gir en husleie på 1.810.000 kroner/år, som er en økning på ca. 1.300.000/år. Til dekning av de økte husleiekostnadene oppnådde Helgeland museum i 2018 et økt rammetilskudd på 1.060.000 kroner/år fra Rana kommune (530.000 kr) og Staten ved Kulturdepartementet (530.000 kr). Det ble ikke bevilget økt driftsstøtte fra Nordland fylkeskommune.

Samlingene ble i mars – mai 2018 transportert til midlertidige magasiner i Fjordsenteret, som var spesialbygd for formålet. Inventar og øvrig utstyr ble lagret i Fjordsenterets andre etasje.

I forbindelse med søknadsprosessene har det vært gjennomført møter og omvisninger for politiske og administrative beslutningstakere på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå. Av størst betydning har vært møtet med kulturminister Trine Schei Grande og fagstaben i Kulturdepartementet, som besøkte og fikk en omvisning i Fjordsenteret under Det nasjonale museumsmøtet i april.

A. Formidling

Åpningstider i 2018

På grunn av byggearbeider har det ikke vært mulig å holde åpent for publikum i Fjordsenteret etter at Museumsgården ble stengt for publikum 1. mars.

Gjennom sommersesongen, 1. juli til 5. august, var friluftsmuseet Stenneset åpent onsdager til søndager fra kl. 12 til kl.18. Ellers i året etter avtale.

Bredek fjellgård var åpen for publikum i perioden 4. juli til 12. august onsdager til søndager fra kl. 10 - 17.

Utstillinger, faglig formidling i egen avdeling, o.l.

I forbindelse med flyttingen ble de permanente utstillingene i Museumsgården demontert og publikumsaktiviteten lagt ned 1. mars. Vi valgte derfor å styrke aktiviteten ved Stenneset og Bredek med Stennesdagen og Jul på Stenneset som bærende arrangementer. Butikken flyttet. I forbindelse med disse arrangementene ble det oppført miljøutstillinger og mindre, temporære utstillinger som også ble vist gjennom sommersesongen.

I april arrangerte vi et kurs nordlandsbåtbygging med båtbygger Ulf Mikalsen som kursleder. Kurset samlet seks deltakere og ble gjennomført over to uker. I forbindelse med kurset, som foregikk i det gamle båtskøtet på Stenneset, ble publikum invitert inn. Arrangementet var godt besøkt av skoleelever og publikum for øvrig.

På fjellgården Bredek gjennomførte vi gjennom sommeren daglige omvisninger i de permanente utstillingene i gårdens hus.

Vandreutstillingen «Sommerfugler i Nordland» ble pusset opp og ble i sommersesongen vist ved Helgeland Museums avdeling i Dønna.

I 2018 etablert vi flere visningspunkter på Moholmen. De nye punktene skal bli en del av en digital «byvandring» med utgangspunkt i det nye museet i Fjordsenteret. Kulturpunkt har et stort formidlingspotensial, spesielt på våre friluftsmuseer. Denne appen utvikles stadig og bør markedsføres bredt.

Pedagogisk virksomhet

Også i 2018 ble det gjennomført undervisningsopplegg for elevene ved grunnskolen i Rana. Arrangement er gjennomført på- og utenfor museets område. En del av arrangementene er gjennomført i regi av Den Kulturelle Skolesekken. Andre opplegg har vært gjennomført etter forespørsel fra skolene.

På Bredek gjennomførte vi ved skolestart i august et opplegg for niendeklasser. Tre av ungdomsskolene deltok. Hovedtema var selvberging og naturalhushold på fjellgårdene, samt bygningshistorie. Elevene ble vist rundt i fjellgårdens bygninger og fikk prøve seg på slått med ljà og spinning av ull.

De øvrige skoleklassene gjennomførte et program på Grønsvik kystfort i et samarbeid med avdelingen i Lurøy. Elevene fikk en omvisning på kystfortet og en innføring i regionens krigshistorie. De fikk også lage fangemat. I opplegget inngikk også et naturfaglig undervisningsopplegg om livet i fjæra.

I samarbeid med Rana bibliotek og, gjennomførte et undervisningsopplegg om «Nære og fjerne fossiler». Opplegget var en del av Barnas bibliotekfestival og samlet 150 elever. Helgeland Museums avdeling på Nesna hadde lånt oss noen fine fossiler fra fjernere himmelstrøk.

Publikumstiltak, arrangement, o.l.

Stenneset Friluftsmuseum

På grunn av flytteprosessen var Stenneset i 2018 vært museums publikumsarena. I sommersesongen og i desember var Stenneset åpent med fast vertskap og åpen museumsbutikk. Resten av året etter avtale. To bærende med publikumsarrangement - Stennesdagen og Jul på Stenneset, samlet nærmere seks tusen besøkende. Restauranten var gjennom året godt besøkt. Nytt av året er at vi har samarbeidet med en lokal reiselivsaktør om særskilte arrangementer på friluftsmuseet. For øvrig kan vi slå fast at Stenneset er en viktig arena for barnehager og skoleklasser.

Stennesdagen 2018

Årets Stennesdag, som var det 40. i rekken, samlet vi mer enn 100 profesjonelle og frivillige aktører fra mange lag og foreninger. Stennesdagen er en svært innholdsrik dag med åpne museumsbygninger, utstillinger, underholdning, god, kortreist mat, husflid, håndarbeid, kjøretøy og motorer, demonstrasjon av håndverk, levende dyr, aktiviteter for barn og voksne, og mye annet. Stennesdagen er et veldig populært familiearrangement, som støttes av Helgeland Sparebank. Været viste seg fra sin beste side denne gangen og bidro nok til å sette rekordbesøk på tunet denne dagen med ca. 3000 besøkende.

Jul på Stenneset

JUL på Stenneset Friluftsmuseum ble arrangert for andre gang. Arrangementet ble gjennomført den 2. 12.2018. Åpningstidene var fra 12-16, og det var gratis inngang for alle. Vi hadde et besøkstall på 1800 (registrert med telleverk i inngangen til kl 14) og anslagsvis 400 som kom inn via øvertunet der vi ikke hadde telleverk, samt de som kom før eller etter at registreringen ble avsluttet, totalt om lag 2200. Om lag halvparten av de besøkende var barn i alle aldre.

Her forsøker vi å ha en god balanse mellom formidling og julemarked, slik at både voksne og barn skal få en fin opplevelse og god gammeldags julestemning. Vi fikk særskilt støtte til gratis barneaktiviteter fra Helgeland Sparebanks gavefond, noe som gjorde at vi kunne ha både flere og

bedre aktiviteter. Vi la vekt på at alle barn som hadde lyst skulle få oppleve det tradisjonelle og historiske gjennom disse aktivitetene. Barna kunne blant annet både støype talglys, lage grøtsleiv og smørbrødfjøl, trykke med skinnfellroser, og lage trådnisser. I tillegg fikk de besøke arbeiderboligene og hjelpe til med juleforberedelser i «gamle dager» der de fikk bake pepperkaker i vedfyrt komfyr, lage juletrepynt, karde ull mm. Et stort pluss var at de også fikk laget noe de kunne ta med seg hjem og at det var oppgaver som de aller fleste kunne mestre, med eller uten litt hjelp.

Arrangementet ble svært godt besøkt og tilbakemeldingene er veldig positive, med unntak av sedvanlig parkeringsproblematikk og at det var til tider mye kø. Vi må derfor vurdere om vi skal la neste julearrangement gå over to dager for å spre trykket noe. Det fine været, med plussgrader og opphold gjorde nok sitt til at så mange folk tok søndagsturen til Stenneset i adventen.

Båtbyggerkurs:

Det ble avholdt båtbyggerkurs med bygging av en Nordlandsfæring i april. 6 deltakere. Fem fra Rana og en fra Hammarøy. Avdekket behov for oppfølging med flere kurs.

I forbindelse med båtbyggerkurset som ble avholdt i april ble det åpnet opp for publikum og skoleelever i løpet av to dager og vi nådde mange som fikk en fin gjennomgang av Nordlandsbåtens historie av Ulf Mikalsen. I tillegg ble det brukt bilder og en del erfaringer fra dette kurset inn boka «Nordlandsbåten, Trebåtbygging» av Ulf Mikalsen.

Sommeråpent på Bredek

I juli og fram til 12. august hadde vi sommeråpen fjellgård på Bredek. Fem dager i uken hadde vi åpent og tok imot besøkende med salg av kaffe og muligheter for omvisning. Det var et jevnt tilsig av besøkende på ukedagene, og det kunne være mange titalls besøkende i helgene.

På to fredager tok vi imot friluftsskolen til Polarsirkelen friluftsråd. Her sto omvisning på gården, ljaslått og hesjing, fiske under Bredekfossen, tur til Innerbredek samt servering av rømmegrøt, rørte jordbær, rengakaker og hvit geitost på programmet.

Flaggermusnatt i Klokkerhagen

Lørdag 26. august var det invitert til en nattlig vandring fra klokka 22 i Klokkerhagen for å søke etter jaktende flaggermus ved hjelp av en ultralyddetektor. Tolv voksne og ett barn deltok, og alle fikk se og høre arten nordflaggermus flere ganger mens dyrene jaktet langs elva. Vi hadde ikke en gang behøvd å bevege oss bort fra parkeringsplassen! Etter ca. kl. 22:30 ble det stille, men en del deltakere holdt ut med spørsmål og diskusjon fram til rundt 23:15.

«Stein som stas, bygningsdel og industri» - Kulturminneuka og Geologiens dag

Kulturminnedagene og Geologiens dag var i år i samme periode rundt 8. september. Vi lagde et kombinert lørdagsarrangement i Langvassgrenda den 8. september i samarbeid med Fortidsminneforeningen Rana. Tittel på arrangementet var «Stein som stas, bygningsdel og industri».

Gammelstua på Ravnå: Vi la opp til en allsidig dag ute i natur- og kulturlandskapet med bl.a. besøk i Gammelstua på Ravnå - en av få bygninger i Rana som har grue. Her er det også en stor geologisk samling med bergarter og mineraler fra hele Helgeland. Her var det servering.

Buret på Ravnåmoen: Buret på Ravnåmo er et av Ranas eldste bur; bygningen er ivaretatt med støtte fra Norsk Kulturminnefond. Arnstein Brekke (Prosjektleder bygningsvern Bodø kommune/leder av Fortidsminneforeningen Nordland,) fortalte om årringsdateringer av hus og andre spennende tema om bygningskultur i Salten/Rana.

Geologisk og historisk vandring til Ormli jernmalmgruver: Tur til jernmalmgruvedriftens vugge i Rana. Turen gikk til restene av gruvedriften sammen med geolog Barbara Priesemann (Helgeland Museum) og kjentmann Ørjan Ravnåmo.

Svartiskongens hjem: Svartiskongens hus «Karlstua» i Hammerneset var også åpen for besøk.

Kulturnatta 2018

Kulturnatta Mo i Rana ble arrangert for tredje gang den 13. september. Det var over 70 små og store kulturinnslag rundt i sentrum.

Museet inviterte publikum «Kirkebua» i Moholmen denne dagen der vi viste bilder fra gamle Moholmen og demonstrerte bruk av skottbenk og vindusrestaurering. Dette arrangementet var også en del av museets bidrag til Kulturminnedagene, og fokus var derfor spesielt på bygningsvern.

Vi kjørte også historisk vandring i Moholmen på ulike tidspunkt i løpet av dagen og kvelden. Det var en kald og våt septemberkveld. Det var ikke så veldig mange som fant veien ned i Moholmen, da de fleste av aktivitetene foregikk oppe i sentrum. Men de som kom innom tok seg god tid og var interessert.

Museumsgården var også i 2018 arena for Nordland teaters Vinterlysfestival og Rana kunstforenings Vinterlysutstilling i februar.

Faglig formidling utenfor egen avdeling og publisering

Tormod Steen holdt 4. august foredrag på Brasøy om kystfyrene på Helgeland. Han har gjennom 2018 holdt flere foredrag og omvisninger i Fjordsenteret.

Foredrag

Formidler deltok under arrangementet *Eldres dag* på Rana bibliotek og fortalte om museets fotosamling og viste utvalgte bilder fra 1930 -1970. Det var rundt 150 tilhørere på dette arrangementet.

Populærvitenskapelige artikler:

Syvertsen, P.O. 2017. Hekkefunn av kaie i Rana i 2017. *Havørna* 28: 16-17. [Datert 2017, utgitt mars 2018]

Syvertsen, P.O. 2018. Eksotisk, men uønsket. Om fremmede arter av fugler og pattedyr på Helgeland. *Årbok for Rana 2018*: 210-221.

Syvertsen, P.O. 2018. Ikke skoglemen likevel. *Avisa Hemnes* for perioden 27.09.-03.10.2018: 19. [Leserinlegg som korrigerer en tidligere feilaktig artikkel fra annen leser]

Bruk av anlegg utenom åpningstider/ ikke i museets regi

Stenneset Mat&Catering - Prestegården på Stenneset leies ut til selskapet Stenneset Mat&Catering som på helårsbasis driver stedet som selskapslokaler. Selskapet arrangerer åremålsdager, bryllup, minnestunder og kurs/seminarer. I sommersesongen er det åpen kafe for museets gjester på dagtid.

Utleie av lokaler, bruk under festivaler, o.l.

Vinterlysfestivalen arrangert av Nordland Teater (februar), er en uke tettpakket med forestillinger for både voksne og barn. 18 forestillinger ble spilt i museets lokaler. Noen på billett og noen gratis.

Familiedag på Stenneset. Vi har i samarbeid med *Event Group* arrangert et familiearrangement for Elkem på Stenneset i desember, der vi spesielt bidro med formidling til barn og tilrettelegging på tunet.

Rana Kunstforening har i 2018 arrangert en utstilling i Museumsgården: **Vinterlys**-utstillingen (februar) var i år Nico Wideberg. Dette var siste åpne arrangement i museets gamle lokaler.

Rana Hagelag har hatt flere medlemsarrangement og møter i hagen og prestegården. Hagelaget har hvert år en kjærkommen dugnad i hagen på vårparten.

Uformell bruk

Stenneset og Bredek har som alltid hatt et betydelig antall uregistrerte besøk.

På Stenneset er det i stor grad skoleklasser og barnehager som jevnlig benytter museets utendørsområde, men lokalbefolkningen for øvrig bruker flittig friluftsområdet og turløypene som begynner på tunet, utenom åpningstid. Også på Bredek er det et betydelig besøk av turgåere utenom åpningstidene.

Markedsføringstiltak

Gjennom hele året har vi jobbet med digital synlighet og lagt ut våre arrangementer og nyheter på hjemmesiden helgelandmuseum.no, Rana Blad samt Facebook og Instagram. Det er svært viktig at vi følger opp og legger ut saker her kontinuerlig for å holde opp interessen og markedsføre det vi driver med. Arrangementer plukkes raskt opp og spres på SOME er helt kostnadsfritt, og vi ser også at dette stort sett er svært effektivt sammenlignet til ordinær rubrikkannonsering.

B. Forvaltning – samlinger

Flytting av samlingene

De kulturhistoriske samlingene av gjenstander, foto, kart, bøker og arkivalia ble i mars – april 2018 transportert til et midlertidig magasin i Fjordsenteret. I flytteprosessen ble det lagt vekt på å forebygge mot skader og mot brann og tyveri, blant annet gjennom konsultasjoner med brannvesen og installasjon av ny, midlertidig tyverialarm.

Under nedpakking ble alle objekter emballert i syrefri og støtdempende emballasje. Til transport fram til bil ble det kjøpt inn hensiktsmessig løfteutstyr. Nedpakking og håndtering ble gjort på trepaller av nytt virke, levert direkte fra fabrikk/leverandør. Sårbart materiale ble transportert på paller med pallekarmer. Det ble brukt transportør med lang erfaring på transport av kulturhistoriske samlinger, blant annet gjennom samarbeid med Nasjonalbiblioteket.

Midlertidig magasin ble utstyrt med brann- og tyverialarm, og det er gjennomført brannøvelser. Rana brannvesen har også hatt en magasinet og bekreftet at brannverntiltakene for det midlertidige magasinet er forsvarlig.

Forebyggende konservering

Husene på bygdetunet har vi en årlig vårrengjøring i. Dette er også forberedelser til sommersesong. Rydding og forefallende gjøres også på høsten før vinterstenging. Bredek blir også vasket og ryddet før åpning og stenging.

Et Inergen-slokkeanlegg ble i 2018 installert i det nye museet i Fjordsenteret. Det er videre gjort forberedende arbeider for montering av et fryserom på ca 20 m². Dette for å forebygge mot skjeggkre og andre uønskede organismer i de nye magasinene. Det er også installert nytt ventilasjonsanlegg for differensiering av temperatur og relativ fukt. Tiltakene er forskottert av Museumsgården AS, men skal bekostes av museet. Rana museum foreslo for styret i Hans A. Meyers fond å avvikle fondet for å finansiere investeringene. Fondet hadde ved utgangen av 2018 en kapital på 2.5 millioner kroner. Søknad om avvikling av fondet og omdisponering av kapitalen blir etter behandling i Rana kommunestyre i 2019 oversendt Lotteri og stiftelsesstilsynet.

Katalogiserings- og registreringsarbeid

Det er ikke utført katalogisering eller registreringsarbeid i 2018.

Det er aksesjonsført 4 naturhistoriske- og 2 privatarkiver.

Formidlingsforberedende samlingsarbeid

Digitalt museum:

Vi har i løpet av 2018 ingen nye tillegg i Primus eller Digitalt museum. Samlingene er for tiden godt

pakket inn i påvente av at nye magasiner åpner og innredes. Museet har ikke hatt lokaler for å videreføre digitaliseringsarbeidet.

Dette gjør formidling/bestilling av foto enklere da henvendelsene kommer direkte fra nettsiden, og publikum leter og søker selv i de digitale bildene.

Gjenstandssamlingen

Vi har ikke fått fotografert flere gjenstander i løpet av året for registrering eller publisering på nett. Dette er derimot noe vi skal ta fatt på i stor skala når samlingene flyttes inn i nytt magasin.

Vi har hatt 10 bestillinger direkte fra Digitalt museum og har lånt ut et titalls foto til Rana Historielag og noen enkeltfoto til private og andre som jobber med bokprosjekter og annet.

Tilvekst

Avdelingen har i liten grad hatt kapasitet til å gjennomføre aktivt tilvekstarbeid.

Status samlinger

Samlingene oppbevares i et midlertidig magasin i Fjordsenteret utstyrt med tyveri- og brannsikring. Temperatur og rel. luftfuktighet logges kontinuerlig og har et svært tilfredsstillende nivå. Samlingene er pakket på paller og vil bli stående i transitt for videre transport til nye magasiner 1.9 2019.

C. Forvaltning – bygninger og anlegg

Ganggolv og trapp og vegger i Prestegårdens inngangsparti er malt. Prestegårdshagen er løpende vedlikeholdt med god hjelp fra Rana Hagelag. Det er ikke gjort utvidelser, men det er gjort forbedret vedlikehold slik at anlegget stadig framstår som finere.

Noen vinduer på prestegården er tatt ut for restaurering, med oppkitting og maling.

Det er lagt ny utendørs el-forsyning til bruk ved arrangementer på Stenneset.

Rana kommune har bidratt med gravemaskin for mindre arbeid med terrenget og bekk rundt en av bygningene for å redusere faren for skader.

Det ble produsert nye salgsboder til bruk under arrangementer.

I forbindelse med innbrudd i desember ble det gjort en del reparasjoner og midlertidig tiltak for å sikre bygningen.

For øvrig er det gjennomført stell og løpende vedlikehold på bygninger og uteanlegg på Stenneset og Bredek.

D. Forskning/ kunnskapsarbeid

Forskningsarbeid, skriving av fagartikler o.l.

Thor Helge Eidsaune fortsatte i 2018 arbeidet med manuskriptet *Kampen om Dunderlandsmalmen*. I oktober, oppsøkte Thor Helge Eidsaune Orkana forlags kontor i Oslo. Forlagskonsulent fant manuskriptet aktuelt for utgivelse, under forutsetning av finansiering, og mente at manuset falt innenfor Kulturrådets rammer for økonomisk støtte. Manuskriptet ble forelagt Pål Thonstad Sandvik, professor ved NTNU, som senere har gitt en faglig uavhengig vurdering.

Naturhistorisk avdeling avla en tur til Husbymarka naturreservat på Tomma i Nesna i juli for innsamling av insekter. Det var innhentet fangsttillatelse fra Fylkesmannen i Nordland.

Kunnskapsarbeid

Per Ole Syvertsen deltok 14.-17. mai 2018 i *23rd Meeting of the Advisory Committee Meeting of EUROBATS* i Tallinn, Estland på ulønnet oppdrag fra Miljødirektoratet. Direktoratet inviterte også til arbeidsmøte i Trondheim 12. september i forbindelse med Nasjonal ramme for vindkraft – tema flaggermus.

I forbindelse med utvikling av nye utstillinger i Fjordsenteret ble det i 2018 utført et utstillingsforberedende arbeid under ledelse av samlingsleder Janicke Kernland.

Tormod Steen har i 2018 gjennomført en kartlegging av lokalt og regionalt viktige kulturminner i Rana etter oppdrag fra Nordland fylkeskommune. Det faglige grunnlagsmaterialet skal brukes i en *Kulturminneplan for Indre Helgeland* og en *Kulturminneplan for Rana*.

E. Fornyng

Samarbeid internt

Øyvind Snefjellå deltok over to dager med oppbygging av utstilling ved Grønsvik kystfort.

Øyvind Snefjellå og Barbara Priesemann deltok en dag i konservering av nordlandsbåter for Herøy bygdetun.

Øyvind Snefjellå har i samarbeid med bygningsavdelingen fulgt opp prosjekter med støtte fra kulturminnefondet, blant annet fjøs på Bjellånes og et bur på Ravnåmoen. I tillegg har handverker i samarbeid med bygningsvernavinga hatt rådgivning for eiere av bevaringsverdige bygninger.

Øyvind Snefjellå har deltatt på oppstartsamling med handverksgruppa Helgeland Museum. Prosjekt startet av bygningsvernavinga.

Øyvind Snefjellå har i samarbeid med bygningsvernavdelinga deltatt i et bygningsvernprosjekt i Bodø/Skjærstad. Dette prosjektet skal avdekke behovet for intensivert aldersvurdering av bygninger i Nordland.

Tormod Steen og Cecilie Johansen deltok under Det nasjonale museumsmøtet som vertskap på SIKA-seminaret **Industridokumentasjon i fokus**, som var arrangert i Mo industripark, Mo i Rana.

Konservator for geologi deltok i gruppen som utarbeidet «Plan for forskning og utvikling 2018 – 2021 Helgeland Museum».

Samarbeid med andre aktører

Vitensenter Nordland

I 2018 Helgeland museum deltatt i et forprosjekt for etablering av Vitensenter Nordland. Deltakere i prosjektet var Mo Industripark, Nord Universitet, Helgeland Museum, Rana kommune og Rana Utviklingselskap. Arbeidet ble ledet av Kunnskapsparken Helgeland.

Forprosjektet konkluderte med en realisering av Vitensenter Nordland. I november 2018 ble Nordland Vitensenter AS etablert med en aksjekapital på 4 millioner kroner. Selskapet har vedtatt å lokalisere virksomheten til Fjordsenteret andre etasje på ca. 3.000 m², og en samdrift mellom museet og vitensenteret av et areal på ca. 300 m². Det legges i fremtiden til rette for et driftsmessig- og et faglig-tematisk samarbeid mellom de to virksomhetene. Ved direktørens fravær har Tormod Steen deltatt som representant for Helgeland Museum.

Kurs, seminar, møter (deltakelse)

Øyvind Snefjellå og Barbara Priesemann deltok på befaring den 17.7.2018 sammen med representanter for fylkesmannen i Nordland, Nordland nasjonalparkstyre og Statskog.

Thor Helge Eidsaune deltok på Bergverksseminaret i Kristiansand 11. og 12. oktober.

Cecilie Johansen deltok på seminaret **eKultur** arrangert av Kultur-it på Rockheim i Trondheim 30.10 - 2.11.18.

Barbara Priesemann deltok på forskerkonferansen i regi av museumsforbundets fagseksjon for forskning på Bergen Sjøfartsmuseum 22. og 23.10.2018.

Øyvind Snefjellå deltok på «Handverkerdagene på Røros» i lag med tre andre handverker ved Helgelandmuseum.

Faglig utviklingsarbeid

Oktober 2018 startet vi arbeidet med planlegging av nye utstillinger i Fjordsenterets. Arbeidet ble ledet av formidlingsleder i Helgeland Museum.

Avdelingen har samarbeidet med Grønsvik kystfort i Lurøy om gjennomføring av Den Kulturelle Skolesekken for ungdomstrinnet i Rana mai/juni 2018.

Avdelingen har samarbeidet med avdeling Nesna om nytt DKS-tilbud for 3.-klassinger i Rana – utlån av fossiler oktober 2018

Konservator geologi deltok på området møtet nord på Grønsvik kystfort den 6. desember der en ble enig om å lage felles undervisningsopplegg som kan vandre i Helgeland Museum.

F. Forvaltning - administrativt

Helgeland Museum mottok i 2018 økt driftsstøtte til dekning av merkostnader husleie på 530.000 kroner fra staten ved Kulturdepartementet og 530.000 fra Rana kommune. Det ble ikke oppnådd økt driftsstøtte fra Nordland fylkeskommune, som forventet.

Avdelingen mottok i 2018 kr 110.000 i støtte fra Nordland fylkeskommune og 30.000 kr fra Rana Historielag til utvikling av fangeleiren på Dunderland.

Kostnader i flytteprosessen påførte avdelingen merkostnader, som i all hovedsak ble dekket gjennom avsatte reserver.

Museumsbutikken

Avdelingen flyttet 1. mars museumsbutikken fra Museumsgården til Stenneset og reduserte vareutvalget noe. Omsetningen har i 2018 ble betydelig lavere enn året før.

Medarbeidere og samarbeidspartnere

Vi har som tidligere år hatt et bredt og godt samarbeid med lag og foreninger i Rana, ikke minst under avvikling av de store arrangementene på Stenneset.

En hovedsamarbeidspart dette året har vært byggherre i Fjordsenteret, AS Museumsgården.

Avdelingen engasjerte sommersesongen 2018 tre sommervikarer til gjennomføring av sommerdrift ved Stenneset og Bredek.

Avdelingens praktikant Heidi Leiråmo Johansen sluttet arbeidet i august 2018 for å gå over i en utvidet stilling på Rana Arbeidssenter.

HMS, rullering/ revidering av planer

Grunnet flytteprosessen ble det ikke utarbeidet ny HMS-handlingsplan for 2018.

Innspill om HMS-aspekter i prosjektplanleggingen for Fjordsenteret ble gitt fortløpende og videreformidlet til prosjekteier som har fulgt disse opp.

4. og 7. mai 2018 ble det gjennomført vernerunder i de nye lokalene i Fjordsenteret og i verkstedet på Stenneset. Protokoll fra vernerundene er for det meste fulgt opp.

I forkant av arrangementet «Jul på Stenneset» ble det gjennomført en risikoanalyse. Dette førte bl. a. til at både frivillige fra Røde kors Rana og frivillig brannvakt deltok på arrangementet.

G. Avsluttende kommentar

2018 har vært sterkt preget av flytting og byggeprosessen i det nye museet i Fjordsenteret. Til tross for dette har vi hatt opprettholdt et noenlunde tilfredsstillende museumstilbud gjennom året som har samlet et publikum på mer enn 8.000 mennesker. Vi ser nå fram til å etablere oss i egne lokaler i mai 2019 og gjenoppta museumstilbudet i Rana.